

**ИГОР СТРАВИНСКИ: СТРУКТУРА ПРВОГ
СТАВА КОНЦЕРТА IN ES – „DUMBARTON
OAKS“**

ЛЕНЧЕ НАСЕВ

Из историјата

- „Dumbarton Oaks“ (1937–38) -индивидуално уметничко осмишљавање које побуђује дубока естетска осећања.
- Стравински преосмишљава „стару“ музичку форму у „нову“, савремену, путем примене композицијских техника двадесетог века.

- Композиција је настала поводом тридесете годишњице брака двоје добро познатих патрона уметности, госпође и господина Robert Woods Bliss.
- Први пут је изведена 08. маја 1938 у дому госпође и господина Bliss .
- Прва јавна премијера одржана је у Паризу 04. јуна 1938 године.

Структура првог става „Dumbarton Oaks-a“ Игора Стравинског

- Принципи структуре које у процесу развијања тематског материјала Стравински користи у првом ставу асоцирају на концертну форму барока.
- У изложеном материјалу преовлађује моторичко кретање и комплементарни ритам.
- Играње са акцентима и метричке промене стварају услове за неравномерно кретање које постепено шири потенцијалну енергију материјала.
- Композитор постепено адаптира материјал према сопственој замисли.

Концертна барокна форма

- Барокна концертна форма карактерише се излагањем главне теме (риторнел).
- Риторнел се понавља више пута (транспониран) преко наизменичне смене са епизодама.
- Тема је изграђена од силно индивидуализираних мотива који су понекад контрастни.

- У епизодама су изложене нове мелодијске теме, фигурацијски материјали или мотиви главне теме.
- Принцип шематског грађења форме је следећи:
Р-Еп1-Р-Еп2....(Р-Еп-Р)
- При сједињавању делова риторнел каденцира у моменту када почиње епизода.
- Испреплетен наступ сваког новог дела од форме ствара динамично кретање.

- Према Холопову (1974: 119-149) постоје три типа концертне форме у бароку:
  1. *Алтернативни тип* представља такву смену риторнела и епизода при којима се у сваком делу форме изражава њихов индивидуални тематизам.
  2. *Разрадни тип* представља грађење епизода у виду разраде главне теме.
  3. *Тип da capo*, као трећи део садржи тачно понављање првог дела.

- Значајна особеност барокне концертне форме јавља се у њеној тематској многосаставности, многоелементности.
- Она композитору омогућава да у следећим спровођењима риторнела не изложи све саставне елементе већ само неке, понекад и само један елемент.
- При томе може да отсуствује почетни елемент, т.ј. главна мотивска група, што ствара тешкоће при анализи, ако се тема не препознаје по своме почетку.

- У ставу се наизменично мења шест делова:
  1. риторнел (1-38 т.);
  2. епизода (38-63 т.);
  3. риторнел 1 (64-77 т.);
  4. епизода 1 (77-138 т.);
  5. риторнел 2 (129-171 т.) и
  6. кода (172-178 т.).

- У оквирима риторнела и епизода нису формирани јасни структурни делови.
- Због тога њихова структура може условно да се протумачи као једноделна разрадана форма.
- Деоба и активна мотивска разрада-варирање представљају основну структурну особеност става.
- При анализи примарни акценат ћемо ставити на мотивску трансформацију.

Риторнел

пример 1 (1-2 т.)

Tempo giusto ♩=152

Flauto
f e ben marcato

Clarinetto (B)
f e ben marcato

Fagotto

2 Corni (F)
I
II *f e ben marcato*

3 Violini
f *sf* *f*

3 Viole
f *sf*

2 Violoncelli
f *pizz.* *sf*

2 Contrabassi

пример 2 (3 т.)

Flauto
f e ben marcato

Clarinetto (B)
f e ben marcato

Fagotto

2 Corni (F)
I
II *f e ben marcato*

3 Violini
f *sf* *f*

3 Viole
f *sf*

2 Violoncelli
f *pizz.* *sf*

2 Contrabassi

пример 3 (4-5 т.)

The image shows a page of a musical score for Example 3, covering measures 4 and 5. The score is written for a woodwind and string ensemble. The instruments and their parts are as follows:

- Fl. (Flute):** Treble clef, 2/4 time. Measures 4 and 5 contain a melodic line with slurs and accents.
- Cl. (Clarinet):** Treble clef, 2/4 time. Measures 4 and 5 contain a melodic line with slurs and accents. A dynamic marking of *f* is present in measure 4.
- Fag. (Bassoon):** Bass clef, 2/4 time. The part is mostly silent, with a few notes in measure 5.
- Cor. (Cor Anglais):** Treble clef, 2/4 time. Measures 4 and 5 contain a melodic line with slurs and accents. Dynamic markings of *f* and *p* are present.
- V-ni (Violin):** Treble clef, 2/4 time. Measures 4 and 5 contain a melodic line with slurs and accents. A dynamic marking of *sf* is present in measure 5.
- V-le (Viola):** Bass clef, 2/4 time. Measures 4 and 5 contain a melodic line with slurs and accents. A dynamic marking of *sf* is present in measure 5.
- V-c. (Violoncello):** Bass clef, 2/4 time. The part is mostly silent, with a few notes in measure 5.
- C-b. (Contrabass):** Bass clef, 2/4 time. The part is mostly silent, with a few notes in measure 5.

The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The score is written in a standard musical notation style with various dynamics and articulations.

пример 4 (9 т.)

This musical score, labeled 'пример 4 (9 т.)', consists of eight staves for various instruments. The key signature is two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 4/4. The instruments and their parts are as follows:

- Fl.** (Flute): Treble clef, playing a melodic line with eighth and sixteenth notes.
- Cl.** (Clarinet): Treble clef, playing a rhythmic accompaniment with quarter and eighth notes.
- Fag.** (Bassoon): Bass clef, playing a rhythmic accompaniment with quarter and eighth notes.
- Cor.** (Cor Anglais): Two staves, both in treble clef, playing a rhythmic accompaniment with quarter and eighth notes.
- V-ni** (Violins): Treble clef, playing a melodic line with eighth and sixteenth notes.
- V-le** (Viola): Bass clef, playing a melodic line with eighth and sixteenth notes.
- V-c.** (Violoncello): Bass clef, playing a rhythmic accompaniment with quarter and eighth notes.
- C-b.** (Contrabass): Bass clef, playing a rhythmic accompaniment with quarter and eighth notes.

пример 5 (12-14 т.)

пример 6 (21-22 т.)

Violin (V-ni) and Viola (V-le) musical score. The score is in 3/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The Violin part (V-ni) is written in treble clef and features a melodic line with a *marc.* (marcato) marking and a *sub. meno f* (subito meno forte) dynamic marking. The Viola part (V-le) is written in alto clef and features a rhythmic accompaniment with a *spiccato* marking. The score is divided into two measures by a bar line.

пример 7 (37-40 т.)

The image shows a musical score for three instruments: Clarinet (Cl.), Bassoon (Fag.), and Cor (Cornet). The score is divided into two systems. The first system (measures 37-40) features a Clarinet part with a triplet of eighth notes, a Bassoon part with a *meno f* dynamic, and a Cor part with a *meno f* dynamic. The second system (measures 41-44) features a Clarinet part with a *solo* instruction, a Bassoon part with a *mf* dynamic, and a Cor part with a *solo marc.* instruction. The Cor part includes a *battere à 4* instruction, a *sub. p* dynamic, a *poco >* instruction, a *simile* instruction, and a *mf* dynamic. The score is written in 4/4 time and includes various musical notations such as slurs, accents, and dynamic markings.

пример 9 (76-80 т.)

13

Cl.

Fag.

V-ni

V-la

V-c.

C-b.

poco sf > > >

mf

poco marc. in p

пример 10 (127-130 т.)

20

Fl.

Cl.

Fag.

Cor.

V-ni

V-la

V-c.

C-b.

marc. ma non f

sempre stacc.

solo

sub.

(non f)

p staccatissimo leggiero

Detailed description: This is a page of a musical score for Example 10, covering measures 127-130. The score is written for a full orchestra and includes parts for Flute (Fl.), Clarinet (Cl.), Bassoon (Fag.), Cor (Horn), Violin (V-ni), Viola (V-la), Violoncello (V-c.), and Contrabass (C-b.). The music is in a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 3/4 time signature. The score is divided into four measures. Measure 127 (the first measure shown) features a dynamic marking of *f* and a *sub.* (subito) marking. Measure 128 continues the orchestral texture. Measure 129 is marked *marc. ma non f* and *sempre stacc.* (sempre staccato), with the Flute part marked *solo*. Measure 130 concludes the passage with a dynamic marking of *p staccatissimo leggiero*. A box containing the number '20' is located in the upper right corner of the page.

Закључак

- У првом ставу „Dumbarton Oaks-а“ питање избора модела и метода рада са њим доноси ново значење.
- За разлику од прошлости, где је модел објективна датост са којом се композитор „идентификује“, а у другим случајевима се дистанцира од ње, његово излагање у овом делу означава сложен и вишеплански комплекс фактора које композитор искоришћава за различите могућности организације материјала и за различите структурне принципе.

- На тај начин, уз помоћ неокласичног стваралачког метода, Стравински гради динамичну и слободно фиксирану хијерархију музичких целина.
- У предњем плану карактеристично је приближавање барокним моделима преко којих гради индивидуалну форму испреплетености између традиције и садашњости.